

N:o 44.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Maj 1883, kl. 4 e. m.

Memorial, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut angående låneunderstöd för odling af sankar trakter m. m.

(R. A.)

1:o.

I punkten 1:o af sitt Utlåtande N:o 41, i anledning af dels Kongl. Maj:ts den 6 sistlidne Mars till Riksdagen aflåtna proposition N:o 39 angående låneunderstöd för odling af sankar trakter m. m., dels ock enskilda motioner i samma ämne, hade Stats-Utskottet hemställt, att Riksdagen måtte besluta:

A) att en särskild fond bildas med ändamål att genom lån understödja odling af sankar trakter;

B) att de till Statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån skola från och med år 1884 till och med år 1888 till denna fond ingå;

C) att under åren 1884 till och med 1888 Riksgäldskontoret skall, i mån af behof och uppå requisition af Kongl. Maj:t, till fonden öfverlemna medel till så stort belopp, som jemte nyssnämnda, till fonden ingående annuiteter å odlingslån må kunna erfordras till fyllande af högst en million kronor årligen;

D) att Riksgäldskontoret skall af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som, genom berörda medels öfverlemnande till fonden, för Riksgäldskontoret förorsakas;

E) att fonden skall af Statskontoret förvaltas;

F) att Kongl. Maj:t skall ega att, i den mån fondens kapital och sedermera inflytande låneafbetalningar och räntebehållningar dertill lemna tillgång, å fonden anvisa lån för odling af sankta trakter, att utgå med högst en million kronor årligen enligt följande allmänna villkor och bestämmelser:

Mom. 1. För hvarje odlingsföretag måste fullständig, af utredning angående jordens naturliga beskaffenhet och större eller mindre lämplighet för odling åtföljd plan till arbetets utförande jemte beräkning öfver de med så väl vattenafledningen och afdikningen som odlingen förenade kostnader vara uppgjord af sakkunnig person och hafva vunnit Kongl. Maj:ts fastställelse.

Mom. 2. Vederbörande, som erhåller lån, är underkastad alla de villkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga.

Mom. 3. Lånet kan af Kongl. Maj:t bestämmas till hela det belopp, hvartill enligt den fastställda arbetsplanen kostnaden för vattenafledningen och afdikningen beräknas komma att uppgå; skolande låntagaren genom kontant tillskott, materialier, arbete eller annat bidrag bestrida hvad till hela odlingsföretagets fullbordande kan erfordras utöfver det lemnade lånebidraget.

Mom. 4. Med den, som mot åtnjutande af statslån åtager sig ett odlingsföretag, skall kontrakt i vederbörlig ordning afslutas samt af Kongl. Maj:t eller, efter erhållet bemyndigande, af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkännas. Kontraktet skall innefatta förbindelse för låntagaren dels att, i noggrann öfverensstämmelse med den fastställda arbetsplanen och under skyldighet att dervid vara underkastad vederbörandes kontroll, påbörja och fullborda så väl vattenafledningen och afdikningen som äfven odlingsarbetet inom viss bestämd tid, utan att vidare väcka anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel, och dels att genom egna tillskott utgöra hvad som utöfver statslånet kan erfordras.

Mom. 5. För fullgörandet af sådant kontrakt äfvensom för de lyftade statsmedlens återbäring i fall mot kontraktet brytes, skall ställas sådan säkerhet, som af Kongl. Maj:t eller, efter erhållet nådigt bemyndigande, af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkännes.

Mom. 6. Sedan det i mom. 4 omförmälda kontrakt afslutats och säkerhet enligt mom. 5 blifvit stäld, bör Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen derom underrätta Statskontoret; hvarefter det åligger Statskontoret att ofördröjligen låta dels i allmänna tidningarne tre gånger, dels ock genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i vederbörande länskungörelser en gång införa kungörelse om odlingslånets beviljande, i hvilken kungörelse de hemman och hemmansdelar, å hvilkas egor odlingsföretaget kommer att utföras, skola uppgifvas.

Mom. 7. Lånet må ej till någon del utbekommas förr, än arbetsföretaget blifvit börjadt, hvarefter medlen få successivt och i mån af arbetets fortgång lyftas vid de terminer, som i kontraktet finnas utsatta eller särskildt blifvit bestämda; börande, såvida icke Kongl. Maj:t, med afseende å särskilda förhållanden, pröfvar skäligt annorlunda förordna, någon del af lånet i Statskontoret innestå, intill dess vattenaflednings- och afdikningsarbetet är afsynadt och godkänt.

Mom. 8. Lånen skola från Statskontoret utbetalas antingen omedelbart eller ock genom Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande; börande, innan större eller mindre del af beviljad lån utbetalas, hos Statskontoret företes:

a) om arbetets utförande i enlighet med mom. 4 afslutadt och godkänt kontrakt;

b) godkänd i mom. 5 omförmäld säkerhetshandling för samma kontrakts fullgörande eller medlens återbäring;

c) behörigt intyg att arbetet är börjadt;

d) en till Statskontoret eller ordres stäld, af nämnda kontor godkänd skuldförbindelse, som skall innefatta vederbörandes betalningsansvar, intill dess lånet, jemlikt Kongl. kungörelserna af den 13 Juni 1845 och den 3 November 1848, blifvit fördeladt på de hemman, hvilka för återbetalningen skola ansvara, och fördelningen vunnit laga kraft samt uti jordeboken på föreskrifvet sätt antecknats; och

e) af Statskontoret godkänd borgen eller säkerhetshandling för den afgifna skuldförbindelsens uppfyllande.

Mom. 9. De låne- och säkerhetshandlingar, som för låneunderstöds utbekommande till Statskontoret aflemnats, förblifva uti Statskontorets vård; dock skola sådana handlingar, som vederbörande embetsmyndigheter kunna blifva i behof att begagna, till dem på behörig requisition utlemnas.

Mom. 10. I händelse afvikelse, utan dertill erhållen vederbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet, utan af Kongl. Maj:t medgifvet anstånd med detsammans utförande, icke blifvit fullbordadt inom derför bestämd tid, ankommer på Kongl. Maj:t att låta inställa all vidare utbetalning af statslånet samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en gång eller successivt till Statskontoret inbetalas inom den tid, som bestämmes af Kongl. Maj:t. Statskontoret bör tillse, att sådan inbetalning ingår i vederbörlig ordning, och skall det åligga vederbörande att å sålunda lyftade och återburna medel jemväl erlägga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen, till dess återbetalning sker.

Mom. 11. Alla med låneunderstöd utförda arbeten skola, så länge

någon del af lånet återstår ogulden, af den eller dem, det åligger, vederbörligen underhållas.

Mom. 12. Å den af Kongl. Maj:t bestämda lånesumman erlägges de första fem åren från första lyftningsdagen icke någon ränta eller kapitalafbetalning, men å de under tiden lyftade belopp beräknas fem procent årlig ränta, hvilken vid de fem årens slut lägges till den beviljade lånesumman. Å det sålunda uppkommande beloppet erlägges från och med sjetten året tills lånet blifvit slutfördt en annuitet af tio procent, deraf som ränta räknas fem procent å oguldena kapitalbeloppet.

Mom. 13. I afseende på sättet och ansvarigheten för de i näst föregående moment omförmälda inbetalningars verkställande böra lända till efterrättelse ofvan åberopade Kongl. kungörelser af den 13 Juni 1845 och den 3 November 1848.

Mom. 14. Alla kostnader af hvad namn de vara må, som i följd af erhållna lån föranledts för Statskontoret, skola utan undantag bestridas eller godtgöras af låntagaren; samt

G) att Fullmäktige i Riksgäldskontoret bemyndigas att, för beredande af den tillgång till de Riksgäldskontoret åliggande försträckningar till ifrågasvarande fond, som kan erfordras utöfver hvad enligt särskilda beslut må blifva för sådant ändamål till Riksgäldskontoret öfverlemnadt, i mån af behof försälja obligationer i svenskt mynt, uppsägbara från långifvarens sida, men ställda att återbetalas viss kortare tid efter af Riksgäldskontoret verkställd uppsägning, med rätt tillika för Fullmäktige att bestämma dessa obligationers valörer, räntefot och uppsägningstid.

Enligt Utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har denna hemställan af Andra Kammaren bifallits, med endast den förändring, att vid slutet af mom. 12 under Litt. F tillades ett stadgande af följande innehåll:

»Sedan odlingslån blifvit på vederbörande hemman fördeladt och i jordebok antecknadt, eger jordegare, som sådant önskar, att, oberoende af det här ofvan stadgade återbetalningssätt, när som helst under lånetiden sex månader efter hos Statskontoret gjord uppsägning inbetala hela det på hans hemman belöpande skuldbelopp jemte all derå upplupen, ogulden ränta;»

Hvaremot Första Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, beslutat, att för år 1884 ställes till Kongl. Maj:ts disposition ett belopp af 150,000 kronor att användas såsom lån för befrämjande af utdikningar och aftappningar af sankar trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag samt att för erhållande af lån, hvartill enligt Kammarens nyssnämnda beslut medel anvisats, de härom nu gällande villkor och föreskrifter skulle bibehållas.

Denna fråga torde alltså få medelst gemensam omröstning afgöras; i hvilket hänseende Utskottet föreslår följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen beslutar:

A) att en särskild fond bildas med ändamål att genom lån understödja odling af sankatrakter;

B) att de till Statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån skola från och med år 1884 till och med år 1888 till denna fond ingå;

C) att under åren 1884 till och med 1888 Riksgäldskontoret skall, i mån af behof och uppå requisition af Kongl. Maj:t, till fonden öfverlemna medel till så stort belopp, som jemte nyssnämnda, till fonden ingående annuiteter å odlingslån må kunna erfordras till fyllande af högst en million kronor årligen;

D) att Riksgäldskontoret skall af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som, genom berörda medels öfverlemnande till fonden, för Riksgäldskontoret förorsakas;

E) att fonden skall af Statskontoret förvaltas;

F) att Kongl. Maj:t skall ega att, i den mån fondens kapital och sedermera inflytande låneafbetalningar och räntebehållningar dertill lemna tillgång, å fonden anvisa lån för odling af sankatrakter, att utgå med högst en million kronor årligen enligt följande allmänna villkor och bestämmelser:

Mom. 1. För hvarje odlingsföretag måste fullständig, af utredning angående jordens naturliga beskaffenhet och större eller mindre lämplighet för odling åtföljd plan till arbetets utförande jemte beräkning öfver de med så väl vattenafledningen och afdikningen som odlingen förenade kostnader vara uppgjord af sakkunnig person och hafva vunnit Kongl. Maj:ts fastställelse.

Mom. 2. Vederbörande, som erhåller lån, är underkastad alla de villkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga.

Mom. 3. Lånet kan af Kongl. Maj:t bestämmas till hela det belopp, hvartill enligt den fastställda arbetsplanen kostnaden för vattenafledningen och afdikningen beräknas komma att uppgå; skolande låntagaren genom kontant tillskott, materialier, arbete eller annat bidrag bestrida hvad till hela odlingsföretagets fullbordande kan erfordras utöfver det lemnade lånebidraget.

Mom. 4. Med den, som mot åtnjutande af statslån åtager sig ett odlingsföretag, skall kontrakt i vederbörlig ordning afslutas samt af Kongl. Maj:t eller, efter erhållet bemyndigande, af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkännas. Kontraktet skall innefatta förbindelse för låntagaren dels att, i noggrann öfverensstämmelse med den fastställda arbetsplanen och under skyldighet att dervid vara underkastad vederbörandes kontroll, påbörja och fullborda så väl vattenafledningen och afdikningen som äfven odningsarbetet inom viss bestämd tid, utan att vidare väcka anspråk på ytterligare bidrag af

allmänna medel, och dels att genom egna tillskott utgöra hvad som utöfver statslånet kan erfordras.

Mom. 5. För fullgörande af sådant kontrakt äfvensom för de lyftade statsmedlens återbäring, i fall mot kontraktet brytes, skall ställas sådan säkerhet, som af Kongl. Maj:t eller, efter erhållet nådigt bemyndigande, af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkännes.

Mom. 6. Sedan det i mom. 4 omförmälda kontrakt afslutats och säkerhet enligt mom. 5 blifvit stäld, bör Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen derom underrätta Statskontoret; hvarefter det åligger Statskontoret att ofördröjligen låta dels i allmänna tidningarne tre gånger, dels ock genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i vederbörande länskungörelser en gång införa kungörelse om odlingslånets beviljande, i hvilken kungörelse de hemman och hemmansdelar, å hvilkas egor odlingsföretaget kommer att utföras, skola uppgifvas.

Mom. 7. Lånet må ej till någon del utbekommas förr, än arbetsföretaget blifvit börjadt, hvarefter medlen få successivt och i mån af arbetets fortgång lyftas vid de terminer, som i kontraktet finnas utsatta eller särskildt blifvit bestämda; börande, såvida icke Kongl. Maj:t, med afseende å särskilda förhållanden, pröfvar skäligt annorlunda förordna, någon del af lånet i Statskontoret innestå, intill dess vattenaflednings- och afdikningsarbetet är afsynadt och godkänt.

Mom. 8. Lånen skola från Statskontoret utbetalas antingen omedelbart eller ock genom Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande; börande, innan större eller mindre del af beviljadt lån utbetalas, hos Statskontoret företes:

a) om arbetets utförande i enlighet med mom. 4 afslutadt och godkänt kontrakt;

b) godkänd i mom. 5 omförmäld säkerhetshandling för samma kontrakts fullgörande eller medlens återbäring;

c) behörigt intyg att arbetet är börjadt;

d) en till Statskontoret eller ordres stäld, af nämnda kontor godkänd skuldförbindelse, som skall innefatta vederbörandes betalningsansvar, intill dess lånet, jemlikt Kongl. kungörelserna af den 13 Juni 1845 och den 3 November 1848, blifvit fördeladt på de hemman, hvilka för återbetalningen skola ansvara, och fördelningen vunnit laga kraft samt uti jordeboken på föreskrifvet sätt antecknats; och

e) af Statskontoret godkänd borgen eller säkerhetshandling för den afgifna skuldförbindelsens uppfyllande.

Mom. 9. De låne- och säkerhetshandlingar, som för låneunderstöds utbekommande till Statskontoret aflemnats, förbliwa uti Statskontorets vård;

dock skola sådana handlingar, som vederbörande embetsmyndigheter kunna blifva i behof att begagna, till dem på behörig requisition utlemnas.

Mom. 10. I händelse afvikelse, utan dertill erhållen vederbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet, utan af Kongl. Maj:t medgifvet anstånd med detsammas utförande, icke blifvit fullbordadt inom derför bestämd tid, ankommer på Kongl. Maj:t att låta inställa all vidare utbetalning af statslånet samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en gång eller successivt till Statskontoret inbetalas inom den tid, som bestämmes af Kongl. Maj:t. Statskontoret bör tillse, att sådan inbetalning ingår i vederbörlig ordning, och skall det åligga vederbörande att å sålunda lyftade och återburna medel jemväl erlägga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen, till dess återbetalning sker.

Mom. 11. Alla med låneunderstöd utförda arbeten skola, så länge någon del af lånet återstår ogulden, af den eller dem, det åligger, vederbörligen underhållas.

Mom. 12. Å den af Kongl. Maj:t bestämda lånesumman erlägges de första fem åren från första lyftningsdagen icke någon ränta eller kapitalafbetalning, men å de under tiden lyftade belopp beräknas fem procent årlig ränta, hvilken vid de fem årens slut lägges till den beviljade lånesumman. Å det sålunda uppkommande beloppet erlägges från och med sjette året tills lånet blifvit slutfördt en annuitet af tio procent, deraf som ränta räknas fem procent å oguldna kapitalbeloppet.

Sedan odlingslån blifvit på vederbörande hemman fördeladt och i jordebok antecknad, eger jordegare, som sådant önskar, att, oberoende af det här ofvan stadgade återbetalningssätt, när som helst under lånetiden sex månader efter hos Statskontoret gjord uppsägning inbetala hela det på hans hemman belöpande skuldbelopp jemte all derå upplupen, ogulden ränta.

Mom. 13. I afseende på sättet och ansvarigheten för de i näst föregående moment omförmälda inbetalningars verkställande böra lända till efterrättelse ofvan åberopade Kongl. kungörelser af den 13 Juni 1845 och den 3 November 1848.

Mom. 14. Alla kostnader af hvad namn de vara må, som i följd af erhållna lån föranledts för Statskontoret, skola utan undantag bestridas eller godtgöras af låntagaren; samt

G) att Fullmäktige i Riksgäldskontoret bemyndigas att, för beredande af den tillgång till de Riksgäldskontoret åliggande försträckningar till ifrågavarande fond, som kan erfordras utöfver hvad enligt särskilda beslut må blifva för sådant ändamål till Riksgäldskontoret öfverlemnadt, i mån af behof försälja obligationer i svenskt mynt, ouppsägbara från långifvarens sida, men ställda att återbetalas viss kortare tid efter af Riksgäldskontoret verkstald uppsäg-

ning, med rätt tillika för Fullmäktige att bestämma dessa obligationers valörer, räntefot och uppsägningstid, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att för år 1884 ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett belopp af 150,000 kronor att användas såsom lån för befrämjande af utdikningar och aftappningar af sank trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag samt att för erhållande af lån, hvartill medel sålunda anvisats, de härom nu gällande vilkor och föreskrifter skola bibehållas.»

2:o.

I punkten 2:o af ofvannämnda Utlåtande hade Stats-Utskottet vidare, med anledning af ett utaf Kongl. Maj:t dels i statsverkspropositionen, dels i ofvanomförmälda proposition N:o 39 gjordt förslag om anvisande af 150,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet till understödjande af torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som utan att kunna med fördel odlas sprida frostsador öfver omgifvande nejd, hemställt, att Riksdagen måtte på det sätt bifalla berörda förslag, att ett belopp af 100,000 kronor för år 1884 anvisades till understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som utan att kunna med fördel odlas sprede frostsador öfver omgifvande nejd;

att anslaget finge utgöra högst en tredjedel af den beräknade kostnaden för torrläggningsföretaget; samt

att för erhållande af dylikt anslag skulle i tillämpliga delar gälla enahanda vilkor, som enligt Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 April 1881 (N:o 69) blifvit bestämda.

Utskottets berörda hemställan har af Andra Kammaren bifallits; hvar emot Första Kammaren beslutat att till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, för år 1884 anvisa ett belopp af 150,000 kronor, deraf 80,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 70,000 kronor såsom lån, samt att för erhållande af dylikt anslag och lån skulle i tillämpliga delar

gälla enahanda villkor, som enligt Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 April 1881 (N:o 69) blifvit bestämda.

För denna frågas afgörande får Utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förslag, att ett belopp af 100,000 kronor för år 1884 anvisas till understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som utan att kunna med fördel odlas sprida frostsador öfver omgifvande nejd;

att anslaget må utgöra högst en tredjedel af den beräknade kostnaden för torrläggningsföretaget; samt

att för erhållande af dylikt anslag må i tillämpliga delar gälla enahanda villkor, som enligt Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 April 1881 (N:o 69) blifvit bestämda, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, för år 1884 anvisa ett belopp af 150,000 kronor, deraf 80,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 70,000 kronor såsom lån, samt att för erhållande af dylikt anslag och lån skola i tillämpliga delar gälla enahanda villkor, som enligt Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 April 1881 (N:o 69) blifvit bestämda.»

Stockholm den 10 Maj 1883.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.